

Terugmeldingen

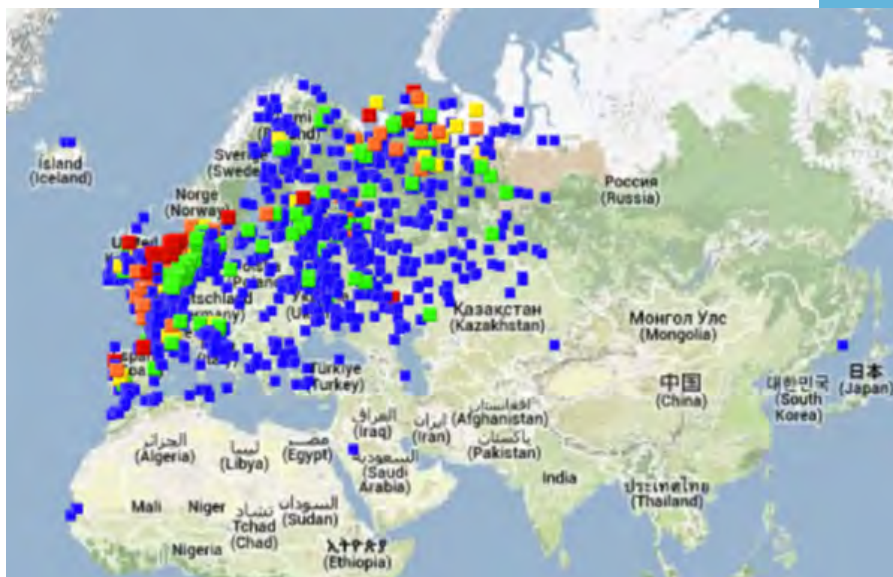
Roodkeelduiker, *Gavia stellata*, Helsinki GA 363

Roodkeelduikers met buitenlandse ring worden in Nederland maar mondjesmaat aangetroffen. Deze vogel werd op 5 juli 2010 geringd als nestjong te Jaala, Kymi, Finland (61° 13' N, 26° 31' O). Op juni 2011 werd de vogel dood gevonden langs de Waddenzeedijk bij Anjum in Friesland.

Met dank aan Erik Maassen

Pijlstaart, *Anas acuta*, Arnhem 5309555

Deze pijlstaart werd geringd door Rinus van Engelen in de eendenkooi bij Vught op 3 februari 2004. Ruim acht jaar later, op 15 oktober 2012, werd de vogel geschoten bij Surazh, in het Vitebsk district in Belarus. De pijlstaart is één van de meest teruggemelde soorten in Nederland, en vrijwel alle terugmeldingen hebben, zoals deze, betrekking op geschoten vogels. Het kaartje hieronder toont het enorme geografische verspreidingsgebied van de terugmeldingen. De vogels worden in het zomerhalfjaar

Terugmeldingen van in Nederland geringde pijlstaarten uit GRIEL.

geschoten in een enorm gebied te noorden en oosten van ons, in de winter komen de meldingen vooral uit Frankrijk en Spanje. Let op de meldingen van IJsland, uit Senegal (het overwinteringsgebied), Saudi-Arabië en uit het verre zuid-oosten van Rusland nabij Noord Korea en ten oosten van China! Een kaart om je vingers bij af te likken, en een soort die schreeuwt om meer aandacht.

Met dank aan Erik Maassen

Boomvalk, *Falco subbuteo*, Arnhem 3463064

Op 24 augustus 2011 werd deze boomvalk geringd als nestjong door Peter Das te Sumar, Friesland. Op 25 mei 2013 werd de vogel dood gevonden met botbreuken te Castello de Farfanya, Lleida, Spanje. Terugmeldingen van boomvalken zijn schaars. Dit is de vijfde uit Spanje.

Met dank aan Erik Maassen

Smelleken, *Falco columbarius*, Reykjavík 577085

Op 26 maart 2014 werd in de buurt van Dirksland (ZH) een dode valk gevonden. De vogel met IJslandse ring werd gemeld als torenvalk door een niet-ringer. Binnen enkele dagen werden van de IJslandse collega's de ringgegevens ontvangen. De vogel bleek geringd te zijn als nestjong smelleken bij Hundastapi, Mýrar, Mýr op IJsland op 16 juli 2012.

Daarmee is dit het eerste smelleken van IJsland dat in Nederland gevonden werd. Op IJsland komt een aparte ondersoort van het smelleken voor, het IJslands smelleken *Falco columbarius subaeson*. Het IJslands smelleken is zeer zeldzaam in Nederland, de Avifauna van Nederland vermeld zes specimen in Nederlandse musea. Er is, voor zover bekend, één IJslands smelleken geringd in Nederland, een vrouwtje in de Amsterdamse Waterleidingduinen in 1982. De determinatie van deze vogel is nooit geverifieerd aan de hand van een terugmelding van IJsland. De vangst wordt ook niet vermeld in de Avifauna en is vermoedelijk nooit voorgelegd aan het CDNA (bij deze een oproep: wie dient het geval alsnog in?). Opvallend is trouwens dat de IJslandse centrale de vogel meldt als smelleken en niet als IJslands smelleken. Zijn niet alle smellekens die op IJsland broeden IJslandse smellekens?

Sperwer, *Accipiter nisus*, Brussel E 320794

Van de sperwervrouw met bovenstaand nummer kwam een zeer bijzondere terugmelding binnen. De foto's en het begeleidende verhaal van melder Jan van den Langenberg willen we u beslist niet onthouden:

De sperwer en de kauw – Jan van den Langenberg

Berg met veren

Ik heb het niet zien gebeuren, maar zij zat daar op het pad naast mijn huis.

Ik zag niet direct wat het was. Het zag eruit als een berg met veren, gevlekt en gebandeerd, die af en toe bewoog, met daaronder het zwart. Het leefde, maar de bewegingen waren krampachtig en onbeholpen. Dit wou ik eigenlijk niet weten. Het voelde niet lekker aan. Voor de jonge bosuilen die ik elk jaar in mijn bosje heb, takkelingen die ook wel eens op het pad wachten om hun prooi in ontvangst te nemen, was het te laat in het jaar. Dit was duidelijk anders.

Langzaam ging ik naderbij, mijn ogen gefixeerd houdend op het ritueel dat daar dichterbij gekomen, op vijf meter afstand aan me voltrok. Een wijfjessperwer, ogenschijnlijk nog in gevecht met een kauwtje, weigert op te vliegen. Met haar feloranje ogen, vol superieure doodsverachting, volgde ze elke beweging die ik maakte, niet in staat haar greep, gedrenkt in adrenaline, te lossen om zich van haar prooi te ontdoen.

Waarom daar liggend met een van de taaiste en creatiefste vogels die er zijn en niet een Turkse tortel geslagen, die juist nú, tijdens het oogsten van de maïs, in grote getale bij ons rondom het huis voorkomen. Nog geen twee weken eerder vloog een tortel, ook opgejaagd door een vrouwtjessperwer, zich bij ons tegen het raam dood. Door de klap gealarmeerd, bespiedde ik haar vanachter

het raam. Toen ze mij opmerkte, vloog zij verstoord in haar jacht, zich achterover werpend, haar prooi achterlatend, weg.

Complexe doodsgreep

Toen ik me over de sperwer boog en constateerde dat de coördinatie over het gebruik van haar lichaam weg was en tevens zag dat de poot van de Sperwer in de bek van het Kauwtje geklemd zat, wist ik dat dit het einde van hen beiden betekende; twee vogels in een complexe doodsgreep vereeuwigd, mij met de camera in de hand achterlatend.

Ik wist op dat moment nog niet dat het kauwtje al geruime tijd dood moest zijn geweest. Later merkte ik pas, bij het uit elkaar halen van de vogels, dat het Kauwtje al koud en verstijfd was. Waarschijnlijk had de sperwer te veel verwondingen opgelopen tijdens de aanval op het Kauwtje.

Hij, de sperwer, die de meest scherpe curven maakt, die door tunnels van takken snelt, zich spietst aan uitstekende objecten, verstrikt raakt in prikkeldraad, door en tegen ruiten vliegt en tussendoor een zwaluw slaat; deze eeuwige opportunist en alleskunner vergist zich nogal eens in de realiteit van zijn kunnen.

Maar dit had ik nog nooit waargenomen. De sperwer stierf voor mijn ogen op zijn prooi.

Belgische sperwer in de Hilver

De waarneming is gedaan op 21 september 2013 aan de sluis in Haghorst, een lommerrijke omgeving gelegen tussen de riviertjes de Reusel en de Beerze. Na de landinrichting 'de Hilver' heeft een gebied van bijna 8.000 hectare een ware metamorfose ondergaan, waarna er weer flink gejaagd wordt door verschillende soorten roofvogels.

Met dank aan Jan van den Langenberg en Murad Maas.

Kraanvogel, *Grus grus*, Helsinki M 58350

Op 4 en 5 maart 2013 trokken er recordaantallen kraanvogels over Nederland. Enkele vogels kwamen aan de grond en dat leverde een paar leuke terugmeldingen op. Deze vogel, voorzien van kleurringen, werd op 4 maart 2013 afgelezen bij Grevenbicht, Limburg. Op 29 juni 2012 werd hij geringd als nestjong te Pietarsaari, Vaasa, Finland.

Holenduif, *Columba oenas*, Helsinki S 336065

Bij een holenduif denken we niet meteen aan een trekvogel. Meldingen van in het buitenland geringde vogels zijn ook vrij schaars. Scandinavische holenduiven trekken in het najaar zuidwaarts. De meeste overwinteren in Duitsland, maar af en toe bereikt een vogel Nederland. Deze holenduif werd geringd als nestjong op 31 mei 2012 te Laihia, nabij Vaasa in Finland (62° 57' N, 22° 4' O), en is meteen ook de noordelijkste holenduif

die Nederland ooit aandeed. De vogel werd op 2 februari 2013 geschoten nabij Aalten in de Gelderse Achterhoek ter bescherming van landbouwgewassen.

Met dank aan Erik Maassen

Bosuil, *Strix aluco*, Arnhem 6122523

Deze vogel werd op 24 oktober 2004 binnengebracht als verkeersslachtoffer in het Vogelhospitaal Haarlem. Na revalidatie werd de vogel op 29 november 2004 weer vrijgelaten. Op 27 februari 2013 werd de vogel, springlevend, gecontroleerd door Bert Jan Bol in Amsterdam Osdorp. De vogel was toen minimaal negen jaar oud. Een mooi voorbeeld van een asielvogel die na goede zorg goed terecht is gekomen.

Winterkoning, *Troglodytes troglodytes*, Kaunas XE 14333

Een volgroeide winterkoning, geslacht onbekend, op 26 september 2013 geringd te Ventes Ragas, Silute, Litouwen, werd op Texel in de Korverskooi op 11 november 2013 als 1e kj winterkoning teruggevangen. Astand: 1095 km. Verstreken tijd: 46 dagen.

Dit was een heel bijzondere vangst omdat van deze soort heel weinig terugvangsten van zo ver bekend zijn. Uit de meeste terugmeldingen komt naar voren, dat winterkoningen overwegend standvogels zijn, waarvan slechts enkele exemplaren enige trek vertonen. Er zijn in Nederland slechts acht terugmeldingen van in het buitenland geringde winterkoningen bekend, ZO-Engeland 2; België 1; Duitsland 2; Denemarken 1; Zuid Zweden 1 en Litouwen 1.

Volgens de Britse ringatlas werden in Groot Brittannië & land slechts vier winterkoningen uit het buitenland gevangen, Nederland 1; Zweden 1; Duitsland 1 en Baltisch Rusland 1. Deze laatste slaat qua afstand (1.528 km.) het record van onze winterkoning.

Met dank aan Mart Zijm

Oeverzwaluw, *Riparia riparia*, Arnhem BA 74702

Verschillende ringers houden zich in Nederland bezig met het ringen van oeverzwaluwen in kolonies. Terugmeldingen zijn er niet zoveel, maar de kans op een leuke is altijd aanwezig. Deze vogel werd op 6 juli 2012 gerigd als na 1 kj bij Joure. Op 26 januari 2013 werd de vogel teruggevangen door engelse ringers te Dagana, Saint-Louis, Senegal. Ringer Jan de Jong schrijft ons:

Deze vogel is als vrouw broedvogel door mij in de kolonie de Twigen bij Joure geringd. Hoe de Engelsen daar een man van kunnen maken is me niet bekend. Het was de op één na laatste vogel die ik in die kolonie ringde. Er zaten maar erg weinig vogels meer die ochtend, ik ringde er maar 4 (!) en ving er 6 eigen terug. Ik noteerde: "nauwelijks nog vogels aanwezig! Veel nesten waren uitgegraven mogelijk steenmarter werk). Kolonie is voor een groot deel door de oeverzwaluwen verlaten."

Zo zie je maar dat ook al ring je maar enkele er is altijd een kans dat er een bijzondere terugmelding uit komt. De Stichting De Twigen vond dat het ringen in de kolonie De Twigen niet meer mocht plaatsvinden. "Het ringen van die vogels heeft geen zin. Jullie weten nu wel genoeg. We verbieden het ringen en trekken de terreinvergunning in". Ik was een RAS kolonie kwijt! De beheerders moesten eens weten wat een interessante terugmelding de laatste ringactie daar heeft opgeleverd.

Met dank aan Jan de Jong

Zwartkop, *Sylvia atricapilla*, Arnhem V 679905

Zwartkoppen worden in Nederland veelvuldig geringd en ook met regelmaat teruggemeld. Terugmeldingen buiten Nederland komen met name uit Duitsland (Duitse broedvogels die in het najaar langs de Nederlandse kust worden geringd), uit Engeland (diezelfde Duitse broedvogels op doorreis naar de nieuwe Engelse overwinteringsgebieden), uit Noorwegen (broedvogels en najaarstrekkingen) en uit Frankrijk, Spanje en Marokko (op weg naar het overwinteringsgebied).

Op 25 augustus 2013 werd een zwartkop geringd door Harrie Linckens te Overdinkel die alles wat we (denken te) weten over deze soort op zijn kop zet. Op 18 mei 2014 werd de vogel namelijk teruggelaten op het Jerusalem Bird Observatory te Jerusalem, Israël.

Deze terugmelding is opzienbarend. Het is nooit eerder voorgekomen dat een in Nederland geringde zwartkop de 'oostroute' koos. Zwartkoppen die doortrekken in Israël zijn, in tegenstelling tot de onze, lange-afstandstrekkingen die overwinteren in Oost Afrika en broeden in Azië. De vraag is of deze zwartkop tijdens de najaarstrekking per ongeluk veel te ver naar het westen is gevlogen en zijn fout heeft ingezien, of dat het een West-Europese vogel betreft die een paar duizend kilometer naar het zuidoosten is verdwaald. Er zal nog een terugmelding van deze vogel nodig zijn om dat mysterie op te lossen.

Contact met de Israelische ringcentrale over dit geval leverde een foto van de ring op en leerde ons dat zij net zo verbaasd zijn als wij: "Undoubtedly blackcap migration routes are full of surprises. We are just as surprised by this recovery, there are a few western blackcaps as Yosef mentioned but they are much further north so the angle of migration is more reasonable than your bird. When we trapped it my first instinct was to wonder if the Dutch are ringing in Turkey like the Germans and the Poles and using their own rings... But it is even better to know that this is a genuine recovery. By the way, the bird was retrapped on the 19.5 so the ring number was verified again by a separate ringer."

Koolmees, *Parus major*, Arnhem V 679007

Deze koolmees werd op 3 april 2013 geringd te Overdinkel door Leo Hassing. Elf dagen later al werd de vogel teruggelaten in het plaatsje Lublewo Leborskie, ten noorden van Gdansk in Polen. Een snelle koolmees, de snelste zelfs die de ringers in Overdinkel ooit vingen.

Met dank aan Leo Hassing